

Література

1. Права человека: Сборник международных договоров. Нью-Йорк – Женева: ООН, 2002. 538 с. Т.1.
2. Конституції зарубіжних країн: навч. посіб. / за ред. В. О. Серьогіна. – Харків: ФІНН, 2009. 664 с.
3. Конституція України від 28 серпня 1996 р.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>(дата звернення 20.03.2019).

УДК 340.151(043.2)

Головко С. Г., к.і.н., доцент,
Чайка К. О., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СУЧАСНІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

З моменту проголошення незалежності України перед українською державою постало чимало завдань, зокрема формування громадянського суспільства та становлення правової, соціальної та економічно розвинутої країни на світовій арені. Для досягнення цієї мети в Україні активно здійснюється реформування різних сфер суспільного життя. Відповідних змін зазнає і правова система України, що слугує забезпеченням реалізації державних структурних перетворень, удосконалення правоохоронних та судових органів, а також інших регулятивних механізмів в цілому. Проте, незважаючи на правові зміни в різноманітних сферах життєдіяльності суспільства, переважна кількість реформ досі не завершена через недосяжність поставлених цілей. Одна з основних причин такого становища полягає у відсутності або неналежній реалізації суб'єктами суспільних відносин прийнятих правових норм, адже викладені в законах та інших правових актах норми лише тоді стають «живими», коли вони втілюються в дійсності, реалізуються в свідомо-вольових діях членів суспільства [1, с. 8].

Погоджуючись з думкою Почепцова Г. Г., дослідження проблем реформування правової системи потрібно здійснювати на основі сучасних філософсько-правових розробок з урахуванням останніх досягнень у галузі методології гуманітарного пізнання [2, с. 7].

Так, першочерговою проблемою реформування правової системи, яка потребує нагального вирішення, є необхідність лібералізації законодавства після радянського типу розвитку. У літературі справедливо зазначається, що принцип «дозволено все, що не заборонено законом» особливо яскраво висвітлював суть необхідних змін у пострадянській

правовій системі, адже юридичний дозвіл передбачає насамперед нормативно визначену спільну мету, все інше пропонується вирішувати самим суб'єктам. Проте, взявши курс на лібералізм і відмовившись від тоталітарної ідеології, перед українським суспільством постали труднощі, що мають своє відображення в політичних маніпуляціях, цілю яких є лише економічні інтереси [3, с. 20].

Крім того, на формування сучасної правової системи України одночасно впливають західні та східні економічні, політичні, соціальні і правові системи, які відрізняються від ментальності українців. Слід зазначити, що другою причиною, яка суттєво стримує процес розвитку правової системи України, є відсутність ефективних правових механізмів участі людини, громадських організацій, соціальних груп, інших суб'єктів суспільства в розробленні й обговоренні проектів законів та інших правових актів. Дана проблема призводить до пасивної участі громадськості у процесі прийняття владних рішень, породжує відірваність громадян від норм права і правового регулювання та створює умови для прийняття законів, які відстають від динаміки розвитку сучасних правовідносин та які не відповідають потребам і очікуванням суспільства.

До того ж, крім вищезазначених причин, слід сказати і про слабку юридичну обізнаність учасників правовідносин, низький ступінь знань чинного законодавства, низький рівень правової культури, правового виховання та правової свідомості громадян, що пов'язане з відсутністю належного інформування про прийняті закони та інші нормативно-правові акти, через що люди не знають і не розуміють надані їм права, покладені на них обов'язки та чітко встановлені заборони. Це призводить до того, що відбуваються грубі порушення законодавства та розвивається правовий нігілізм в українському суспільстві.

Ще однією проблемою становлення правової системи на території України є зниження авторитету судової та правоохоронної систем, що спричиняє недовіру громадян до органів державної влади, та недостатній моральний і професійний рівень посадових осіб в державних установах та осіб, які здійснюють застосування правових норм. Даний чинник сприяє ускладненню втілення в життя суб'єктами суспільства власних прав, а також спричиняє невиконання ними своїх обов'язків та умисне і усвідомлене недотримання заборон.

В Україні не функціонують або не здійснюють свою діяльність в повному обсязі дієві правові механізми, за допомогою яких забезпечується захист прав та інтересів суб'єктів суспільства. Разом з тим, існуючі механізми в країні не дозволяють на даний час ефективно використовувати та захищати свої права, що ускладнює належну реалізацію правових норм та стримує розвиток суспільних відносин у реформованих сферах суспільного життя.

Таким чином, резюмуючи все вищесказане, можна стверджувати, що

список причин, які цілісно стримують процес становлення вітчизняної правової системи, не є вичерпним, проте їх подолання – це складне завдання, що вимагає введення всіх резервів держави та суспільства і використання всіх можливих способів і засобів. Подальший розвиток та вдосконалення національної правової системи України на сучасному етапі тісно пов'язаний з удосконаленням нормативної основи та механізму правового регулювання суспільних відносин як у цілому, так і в межах окремих галузей права. Головними напрямками підвищення ефективності нормативної основи національної правової системи України є завершення ряду реформ, зокрема конституційної реформи, реформи виборчого законодавства, судово-правової реформи, результатом яких має стати забезпечення та гарантування прав та свобод людини і громадянина.

Література

1. Бернюков А. М. Соціальний інтерпретатор в юридичній реальності (гносеологічний аспект). Право і суспільство. 2015. № 6-2 частина 3. С. 7-12.
2. Почепцов Г.Г. Тоталитарный человек: Очерки тоталитарного символизма и мифологии. Киев: Глобус, 1994. – 152 с.
3. Павлишин О.В. Реформування правової системи України як філософсько-правова проблема (семіотичний підхід). Юридична наука. 2011. № 2. С. 19-24.

УДК 316.4(477)(043.2)

Загуменна Ю.О., к.ю.н., доцент,
Факультет №1,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків, Україна

ПРАВОВА ІДЕОЛОГІЯ ЯК ФАКТОР ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Правова ідеологія є невід'ємною складовою процесів демократичної трансформації суспільних відносин, важливим чинником формування нової правової системи суспільства в умовах процесів глобалізації та демократизації. Модернізація політичної та правової системи суспільства, розбудова громадянського суспільства, розвиток демократичної правової культури неможливі без створення та впровадження обґрунтованої правової ідеології. Більшість науковців визначають, що правова ідеологія як складова загальної ідеології не тільки виробляє певне розуміння соціальної дійсності, перспектив її розвитку, а й «сприяє утвердженню певного громадського порядку, пропонує цінності, ідеали, норми права, які узасадничують державу, перспективи її розвитку» [1, с. 280].

Сьогоднішній стан правової ідеології українського суспільства